

Vi etterlyser av og til konstruktører av høyttalere som våger å gå litt nye veier, og forsøke seg på løsninger som er litt annerledes. Denne gangen er det JBL som hører våre ønsker og presenterer en høyttaler som absolutt går sine egne veier, og samtidig er en opplevelse å lytte til.

Tekst: Håvard Holmedal

[havard.holmedal@hl-media.no]

IMPONERENDE OG ANNERLEDES

Det er noen få produsenter som har lang og god erfaring i å benytte seg av horn i sine høyttalere. De fleste kjenner sikkert godt til Klipsch og JBL. JBL er nok mest kjent for å benytte diskantthorn i sine dyrere høyttalere, men har nå snudd opp ned på det meste og presenterer en spennende og vellydende høyttaler med et helt spesielt utseende. Alt for å få hornet til å fungere optimalt.

Horn er flott

Et horn har helt andre egenskaper enn en vanlig diskantthøyttaler, og består av to viktige, men separate deler. Det man ser av et horn er selve trakten, og her finnes det et uttall

variasjoner og variabler. Når man så ser hvilke mengder variabler selve kompresjonsdriveren til hornet, som har membran av det meget lette og sterke materialet titan, representerer forstår man at det er en solid mengde jobb som må gjøres for å få høyttaleren til å spille godt. Målet er å utnytte de mange fordelene med hornet, men uten å dra med seg bakdelene. Med en gang vi skriver horn er det sikkert mange som gjerne vil sammenligne denne med Klipsch sine konstruksjoner, men det gir egentlig ingen mening. JBL har ikke laget en supereffektiv høyttaler som kan spille veldig høyt, men har etter vår mening satset ressursene sine på en høyttaler som

konkurrerer med de best oppløste og detaljerte høyttalerne på markedet i prisklassen under tyve tusen kroner.

Selve hornet er integrert i fronten til høyttaleren. Det gir et helt annerledes kabinett enn det vi er vant med å se. Høyttaleren er mye bredere i front enn på baksiden, og er laget ganske enkelt med finish i sort vinyl. Vi må likevel si at vi synes det er ganske stilig. Frontdekselet, som kun dekker over bassene, blir en integrert del av den nedre delen av hornet og gjør høyttalere umiddelbart gjenkjennelig.

De to 16,5cm bassene er montert et godt stykke nedenfor midtpunktet til hornet. I en vanlig konstruksjon

ville dette vært alt annet enn ideelt, men i en konstruksjon som dette har det ikke noe å si. Diskanten oppstår i midten av hornet, men vil i denne sammenhengen betrakte diskanten som like stor som arealet av den ytterste delen av hornet. Den blir dermed imponerende stor.

Bassene er laget i JBL sin klassiske utførelse med gode magneter og med membraner av papir/papp som er behandlet med noe JBL kaller for polyplas. JBL insisterer på at behandlet papp/papir spiller best, og hører man på JBL sine serier med høyttalere til diverse studio-, scene- og hjemmebruk er det vanskelig å være uenig. Bassporten er på baksiden, og er ganske så grovkalibret, og høyttaleren leveres med føtter som lager et litt bredere fotavtrykk enn selve kabinettet.

Plassering

Som vanlig er såpass store høyttalere litt problematiske å plassere, og med den kontrollerte og ganske så energirike spredningen til hornet, den bakovervendte bassporten og kabinettets spesielle form, byr denne på noen utfordringer. Plasseres høyttalere for nære bakveggene blir lyden for tung og den høres også ut som om den blir litt treg og langsom. For langt ut på gulvet blir lyden for slank og tynn, selv om perspektiv og fokus blir veldig bra når høyttaleren kommer litt nærmere lytteren.

Plasseres høyttaleren slik at du får mye førstereflekser mot lytteposisjonen fra hornet blir det også ubalanse i lytteopplevelsen. Gjøres det feil i begge avstandene til omkringliggende veggflater kan man altså ødelegge investeringen fullstendig. I kinoen hos oss er ikke dette noe stort problem, men vi har allerede hørt dem i et mer vanlig rom, og da ble de stående minst en meter fra sideveggen. Avstanden til bakveggen må du dessverre lytte deg frem til selv fordi den forandrer seg fra rom til rom, men begynn drøyt meteren og sett på musikk du kjenner veldig godt. Kanskje treffer du ganske brukbart med en gang.

Så er det jo også snakk om forsterker. Jeg vil absolutt ikke anbefale å koble disse høyttalerne til en rimelig receiver. Til tross for høyttalerens fantastisk hyggelig pris må den behandles som den rasehøyttaleren den er, og kobles til en forsterker som både har mye kontroll og høy oppløsning i diskantområdet. Tenk integrerte forsterkere fra 8-10 tusen og oppover, og receiver som ikke er altfor skarpe i snakketøyet i prisklassen 10-20 tusen kroner. På grunn av hornets enorme kapasitet for detaljer får du sjeldent mye igjen for pengene når du går litt opp i pris på det andre utstyret.

JBL har lovet at det kommer både en senterhøyttaler, og et par surroundhøyttalere i denne serien, og da kommer vi tilbake med en oppfølgingsartikkel. Det ryktes (foreløpig ubekreftet) også en enda større gulvstående modell, og en mindre, i tillegg til en subwoofer. Dette skal bli spennende!

Sprek og velbalansert lyd

Hadde det ikke vært for at jeg har et par velfungerende øyne, er jo bare litt nærsynt, hadde jeg aldri trodd dette er en hornkonstruksjon. Det nærmeste jeg kommer en sammenligning er en høyttalere med en elektrostatdiskant i toppen og med vanlige dynamiske basser/mellomtoner. Evnen den har til å få

beats by dr. dre

MONSTER

detaljer og mikrodynamikk frem til den sannsynligvis noe overraskede personen i lytteposisjonen er enorm. Glem alt du har hørt at hornbaserte konstruksjoner i prisklassen under tyve tusen kroner, og gjerne det meste av de høyttaleren som har vanlige klassiske diskantdomer i tillegg. Dette spiller rett og slett fabelaktig!

Heldigvis er det gjort med en balanse som er bortimot perfekt og en akkurat passelig avslappet spillestil som ikke utfordrer kvaliteten til enhver forsterker som kobles til. Jeg mener fortsatt at du bør holde deg unna de typisk 5-6000 kroners hjemmekinoreceiverne, men det er selvsagt ditt eget valg.

VI LIKER:

- Meget vellykket lyd
- Spennende konsept

VI LIKER IKKE:

- Utseendet deler nok befolkningen i to

HJEMMEKINO

6

Det som nesten alltid er morsomt med JBL er at høyttalerne kan spille alle typer musikk. I dette tilfellet kan den også lage en tindrende klar, flott og åpen gjengivelse av et symfoniorkester, selv om jeg nok mistenker at det ikke det å sitte og lytte

til strykekvartetter er hovedbeskjeftigelsen til Hjemmekino sine lesere. Likevel – denne høyttaleren er meget allsidig.

Vi tester ofte musikaliske ytterpunkter for å sjekke høyttalerens allsidighet, og jeg setter på *Reise, Reise* med Ramstein og fikk umiddelbart opp en kjempemessig vegg av gitarer. En riktig massiv en til og med. Jeg får lyst til spille høyt, og selv om jeg på ingen måte kan klage på volumet, høres det at den har visse begrensninger highend-modellene til JBL ikke har. Vi husker ennå følelsen av å sitte i kinoen og spille diverse konsertmateriale på JBL sine nær sinnsyke K2-høyttalere, og spilte så høyt at da vi

forsøkte så snakke til hverandre for å meddele hvor stilig vi synes det var, ikke hørte noen verdens ting av det vi sa – og vi som trodde vi bare spilte litt høyt! Typisk når høyttaleren ikke engang er i nærheten av å vise tegn til kompresjon eller forvrengning. Studio 580 er ikke like overlegen, men har veldig mye av den samme følelsen av totalt innsyn i musikken som sine større, og nær idiotisk mye dyrere storebrødre. Likevel synes vi JBL K2 og Everest er noe av det tøffeste audioverdenen har å by på i 2011.

Stemmer av forskjellige typer ble forsøkt. Johnny Cash, PJ Harvey, Andrea Bocelli (!), Antony and the Johnsons, Imogen Heap og ungdomsforelskelsen Kate Bush. Sistnevnte var jeg definitivt ikke alene om å ha et noe mer enn et avslappet forhold til i gata hjemme hos oss!

Stemmene kommer frem på glimrende vis. Noen vil kanskje påstå at hornet har mye av æren for det, men det tar jo faktisk ikke over før vi er langt oppe i diskantområdet. Det er renheten og mangelen på resonanser i bass og mellomtonen som danner grunnlaget for at stemmene får en naturlig, realistisk og behagelig klang. Skjøten med diskanten er selvsagt perfekt, det skulle jo egentlig bare mangle, og damestemmene får høyde og luft øverst der oppe i toppen.

Bassen er i forhold til pris og størrelsen på elementene ganske imponerende. JBL har klart å få utrolig mye ut av et par ganske små basser. Høyttaleren spiller ganske dypt, og du føler hele tiden at det er mer bass å hente ved større volum. Kanskje et visst bassmessig overskudd er det rette uttrykket?

Det som allerede er klart er at dette blir meget spennende i kinoen. Har JBL klart å konstruere en senterhøyttaler som integreres perfekt med disse gulvstående fronthøyttalerne har de et meget kompetent 5.1 system på trappene.

Dynamikken er ikke strålende, men god i prisklassen. Det finnes høyttalere på markedet som har mer å gå på i forhold til volum, og som også er mer effektive. De vil av naturlige årsaker høres ut som om

de har mer dynamikk, men egentlig er det ikke noe du savner når du lytter. Dette låter nemlig veldig sprekt, engasjerende og hurtig, uten å ta lytteren over i det knivskarpe og lyse. Her er det ingen tegn til «knust glass» i lytteopplevelsen og de gir riktig plassert absolutt ingen tegn til lyttetretthet. JBL har endelig laget en høyttaler som du bare vil spille enda mer musikk, og gjerne til langt ut i de små timer. Vi anbefaler selvsagt noe brukbart å tygge på underveis og noe godt å drikke.

Konklusjon

Jeg liker JBL Studio 580 veldig godt. Det er det i hvert fall to årsaker til. Den første er at JBL har kommet på banen med noe nytt og friskt, den andre er at høyttaleren spiller veldig godt i forhold til prisen. Vi skal gå med på at det er flere andre høyttalere på markedet som er flottere, men det gjør seg definitivt ikke bort. Lydmessig har vi knapt noe å utsette på den i forhold til prislappen på rundt 13.000 sårt oppsparte kroner.

VI MENER: Kjøp deg en god forsterker og plasser dem fornuftig, og du får en lydopplevelse du garantert trodde kostet langt mer penger.

JBL STUDIO 580

PRIS: 13.000,- pr.par
IMPORTØR: Harman Neby

